

HER arbeiði EG

Eilen Anthoniussen eilen@sosialurin.fo

Hjartamálið er føroyska frøðimálið

Tað var rætta avgerðin hjá Marjun Arge Simonsen at gevast í starvi sínum á Føroyamálsdeildini og byrja at arbeiða fyri seg sjálva, og tað hevur hon gjørt tey seinastu 8 árin. Hon kennir, at arbeiði hennara er til stórt gagn í samfelagnum. Umframt at læra onnur føroyskt starvast hon við rættlestri, týðingum, tekstaskriving, orðalistum, at evna til frøðiorð o.a. Málið – serliga frøðimálið – er hennara hjartamál

Marjun Arge Simonsen kemur úr eini familju, ið hevur stóran áhuga fyri føroyskum máli og bókmentum. Tann áhugan hevur hon arvað, og avgjórði hon tíðliga at fáa sær útbúgving innan føroyskt mál. Tá ið hon var fyrst í 20-árunum fór hon undir útbúgvingina exam.art. í føroyskum máli, og í dag er hennara heiti cand.phil. í norðurlendskum, serstakliga føroyskum, máli og bókmentum. Nakað eftir exam.art.-útbúgvingina varð hon biðin um at koma út á Føroyamálsdeildina at arbeiða, har hon varð verandi í 14 ár.

– Minst 10 av hesum 14 árunum arbeiði eg við Móðurmálsorðabókini, t.e. Føroyskari orðabók, saman við Jóhan Hendriki Winther Poulsen, ið var aðalritstjóri á hesi orðabók, greiðir Marjun Arge Simonsen

frá. Hetta arbeiði gav góðar royndir, og serliga tað at starvast saman við Jóhan Hendriki er góða bakgrundin fyri, at eg kann arbeiða við hesum í dag.

Í barnaheiminum stóð – og stendur enn – eitt nú gamla orðabókin hjá Jens Christian Svabo frá 1966. Orðabókin lýsir føroyska málið, sum tað var í gamlari tíð, í seinnu helvt av 1700-talinum.

– Henni plagdu eg og systir mín at stuttleika okkum við at lesa í í uppvøkstrinum, sigur hon og flennir.

Føroysk terminologi

Á Føroyamálsdeildini var Marjun Arge Simonsen ikki í fulltíðarstarvi, tá ið hon avgjórði at gevast. Foreldrin vóru ikki á lívi longur, og hon mátti taka

støðu til, hvat hon skuldi liva av og hvussu hon kundi finna sær eitt gott stöði í lívinum. Hon yvirtók húsini og avgjórði at royna seg sum sjálvstøðugt vinnurekandi. Systirin hevur eisini egið virki, og haðani fekk hon leiðbeining við ymsum, eitt nú hvussu mvg-roknskapurin skuldi skipast.

– Tað er altíð ein ávísur ótryggleiki við at byrja fyri seg sjálván á henda hátt. Men eg var seinastu tíðina byrjað at fáa fyrspurningar um rættlestur og týðingar, og eg hevði tiskil nokk at triva í. Men skal ein arbeiða heima, so er neyðugt at hava góðar arbeiðsumstøður og nóg nógv pláss, annars verður tað ov strævið.

Tað, sum Marjun Arge Simonsen ger, er ikki sørt umráðandi fyri føroyska málið. Hon nevnr

tað føroyska frøðiorðagerð, og tað er at evna til føroysk terminologisk heiti. Tað merkir, at hon gevur fremmandum orðum føroysk heiti – heiti, ið verða nýtt á ymsum frøðioðkjum í føroyskum.

– Eg fór rættiliga skjótt í holt við at evna orð til, tí tað var neyðugt, eftirsum eg týði og rættlesni nógvan frøðiligan tekst. Tað er at kalla orðaneyð, hvørja ferð tekstur skal týðast ella nýskrivast á føroyskum, tí fólk sakna orð, tá ið eitt nýtt fyrbrigdi er komið inn í okkara samfelag og skal lýsast. Serliga um teksturin er frøðiligur, er trupult, tí tey flestu útlendsku orðini hóska ikki inn í okkara mál, – hvørki ljóðliga ella bendingarliga. Vanliga komi eg við einum uppskoti um frøðiorð, sum síðan vera mett um av teimum serfrøðingum, sum skulu nýta orðini.

Tað er siðvenja at týða útlendsk orð og terminologisk heiti til føroyskt, í staðin fyri at taka útlendsk orð inn í føroyska málið. Tað snýr seg um øll frøðioðki, t.d. lívfrøði, plantufrøði, jarðfrøði, búnaðarfrøði, lögfrøði, tryggingarfrøði, búskaparfrøði, tøkni o.s.fr

– Tá eg seti meg við einum orði, hyggi eg ofta eftir, hvat orðið merkir upprunaliga, og hvat orð grannamáluni nýta fyri hetta hugtak. At evna til føroysk frøðiorð og frøðiorðalistar til hvørt einstakt frøðioðki er sera umráðandi í arbeiðinum at menna føroyska málið, og her hevur Jóhan Hendrik W. Poulsen verið ein av teimum, ið hevur gingið á odda, sigur Marjun Arge Simonsen avgjórð.

Fyri sitt arbeiði fyri lívfrøðiliggum máli í sambandi við bókarverkið Føroya Náttúra fekk Marjun Arge Simonsen sœmdargávu úr Grunni Kristjans á Brekkumørk. Til hesa útgávu hevði hon evnað til ein frøði-

orðalista saman við lívfrøðinginum Magnusi Gaard.

Einki vanligt familjulív

Marjun Arge Simonsen er sín egni stjóri á fyrirkuni Orðafragd, ið hon sjálv hevur navngivið. Hon hevur sjálv ábyrgd av sínum arbeiðsdegi, og skal leggja alt til rættis sjálv. Alt frá at taka sær av figgjarstýringini til at fara út at halda skeið. Ella at halda skeið heima í stovuni.

– Eg royni at vera disiplinerað og at sita við telduna klokkan níggju um morgunin. Men sannleikin er, at eg arbeiði sera nóg, og tað er lítið av frítíð. Nógvið tíð fer við at leggja til rættis undirvísing, ella bara tað at svara telduposti ella at taka sær av umsitingarligum uppgávum, sigur hon.

Í ár hevur hon fyri fyrstu ferð í nógvið ár avgjört at taka sær summarfrí í tvær vikur. Tað er ofta trupult hjá øðrum at skilja, at tað er neyðugt at arbeiða so nógvið. Eitt, ið ein eisini má venja seg við, at tað ofta ikki er samsvar millum inntøku og arbeiðstíð.

– Tað ber ikki til at arbeiða á

Vanliga fer Marjun út á arbeiðsplássini at undirvísa. Ger hon ikki tað, undirvísir hon heima í stovuni ella í hølum hjá Føroya Landsbókasavni

Mynd: Jens Kristian Vang

